

A Fővárosi Ítéltábla a személyesen eljáró felperes neve (felperes címe.) felperesnek, a Lendvai és Szörényi Ügyvédi Iroda (...; ügyintéző: dr. Lendvai András ügyvéd) által képviselt ... (...) I. rendű, a személyesen eljáró II.rendű alperes neve (...) II. rendű, valamint a Lendvai és Szörényi Ügyvédi Iroda (...; ügyintéző: dr. Lendvai András ügyvéd) által képviselt III.rendű alperes neve (III.rendű alperes címe) III. rendű alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2016. október 5. napján kelt 219.G.40.606/2016/10. számú ítélete ellen az I. rendű alperes 11. sorszámu fellebbezése és a III. rendű alperes Gf/7. sorszámu fellebbezés kiegészítése folytán indult másodfokú eljárásban meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és a keresetet elutasítja;

kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. és a III. rendű alpereseknek, mint együttes jogosultaknak 48.000 (Negyvennyolcezer) forint, valamint 45.000 (Negyvenötezer) forint + áfa összegű első- és másodfokú együttes perkiöltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

- [1] A felperes módosított keresetében az 1959. évi IV. törvény (rPtk.) 209/A. § (2) bekezdésére és a 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 1. § (1) bekezdés j) és b) pontjaira alapítva azt kérte, a bíróság állapítsa meg, hogy tisztességtelen, ezért semmis a 2009. április 3-án megkötött deviza (CHF) alapú kölcsönszerződés I.4.6. pontjában foglalt szerződési feltétel, amely szerint „A Kölcsön és járulékal mindenkor összegének megállapítása, illetve a Kölcsön folyósításának időpontja és a szerződés alapján fennálló tartozás mindenkor összegének igazolása szempontjából a Bank üzleti könyvei és nyilvántartásai az irányadóak, az azokban foglaltakat kell mértékadónak és hitelesnek tekinteni. Ennek megfelelően a szerződő felek a mindenkor fennálló kölcsön- és járuléktartozás mértékének megállapítása tekintetében alávetik magukat a hitelező nyilvántartásai és üzleti könyvei tartalmának, azt magukra nézve kötelezőnek fogadják el.”.
- [2] A II. rendű alperest ennek türéseére kérte kötelezni.
- [3] Állította, a keresettel támadott szerződéses kikötés kizárja annak lehetőségét, hogy a felperes vita esetén kétségbe vonja, a szerződésből eredően az I. rendű alperes által nyilvántartott összegű tartozása áll fenn és olyan egyeztetésre kerüljön sor, amelynek célja a felperes teljesítésének szerződésszerű megállapítása. Ily módon a kikötés kizárólag az I. rendű alperest jogosítja fel arra, hogy a saját maga nyilvántartása alapján megállapítsa, a felperes szerződésszerűen teljesített-e, ezért a Rendelet 1. § (1) bekezdés b) pontja szerint tisztességtelen.
- [4] A szerződési feltétel a Rendelet 1. § (1) bekezdés j) pontja szerint is tisztességtelen, mivel megfordítja a bizonyítási terhet, ily módon azt a fogyasztó hátrányára változtatja meg. Az irányadó

jogszabályi rendelkezések szerint ugyanis e kikötés hiányában a felek közötti vita esetén a szerződésből eredő tartozás megfizetése iránti perben az I. rendű alperesnek kellene bizonyítania fennálló követelése összegét, abban az esetben azonban, ha az I. rendű alperes a támadott szerződési feltétel értelmében irányadó nyilvántartásai szerint fennálló követelése összegét közjegyzői okiratba foglaltatja és a közjegyzői okirat alapján a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.) szerződéskötéskor hatályos 21. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően végrehajtási záradék kerül kiállításra, a végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránt a felperesnek kell pert indítania, amelynek során a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (rPp.) 369. § b) pontjában és 164. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel rá hárul annak bizonyítása, hogy az I. rendű alperes állított tartozása egészben vagy részben megszűnt.

- [5] Az I. rendű alperes az ellenkérelmében kérte a kereset elutasítását.
- [6] A keresettel támadott szerződési feltétel célja, hogy a szerződés alapján fennálló tartozása összegét ne a felperesnek kelljen kiszámítania, hanem azt egy erre hivatott, auditált rendszer végezze el. A kikötés nem indokolatlan, az I. rendű alperes javára nem változtatja meg egyoldalúan a jóhiszeműség és tisztesség követelményét megsértve a szerződésből eredő jogokat és kötelezettségeket.
- [7] Hangsúlyozta, elsősorban az 1996. évi CXII. törvény (rHpt.) rendelkezései írják elő számára az általa kötött kölcsönügyletekből eredően az adóst terhelő tartozás nyilvántartását és arról kimutatás készítését. A kikötés maradéktalanul megfelel a kölcsönügyletekre irányadó jogszabályi rendelkezéseknek, ezért tisztességtelensége a rPtk. 209. § (6) bekezdésére figyelemmel sem állapítható meg.
- [8] Véleménye szerint a támadott szerződési feltétel nem zárja ki annak a lehetőségét, hogy a nyilvántartásai szerinti tartozása összegét a felperes vitassa, tisztességtelensége ezért a Rendelet 1. § (1) bekezdés b) pontja alapján sem állapítható meg.
- [9] A felperes megalapozatlanul hivatkozik a Rendelet 1. § (1) bekezdés j) pontjára is, mivel a Vht. határozza meg azokat a feltételeket, amelyek a végrehajtási záradék kiállításához szükségesek és amelyek fennállta esetén a perbeli szerződéses kikötéstől függetlenül sor kerülhet végrehajtási záradék kibocsátására és annak alapján végrehajtási eljárás megindítására. A végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perben pedig a bizonyítási teherre az eljárásjogi rendelkezések az irányadók. Mindezekre figyelemmel a keresettel támadott szerződési feltétel a bizonyítási terhet nem fordítja meg, azt nem változtatja meg a fogyasztó hátrányára.
- [10] A II. rendű alperes ellenkérelmet nem terjesztett elő.
- [11] Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy a felperes, a II. rendű alperes és az I. rendű alperes által 2009. április 3. napján megkötött és ügyszámon közjegyzői okiratba foglalt „önálló zálogjoggal biztosított részben deviza hitelkiváltási célú kölcsönszerződés deviza alapú kölcsönhöz” kölcsönszerződés I.4.6. pontja érvénytelen. Kötelezte az I. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 66.000 forint perköltséget.
- [12] Határozata indokolása szerint a felperes (és a II. rendű alperes) a támadott kikötésben alávetette magát az I. rendű alperes által vezetett könyvekben és nyilvántartásokban foglalt adatoknak, ezzel felperes lemondott arról a lehetőségről, hogy a felek közötti vita esetén kétségbe vonja az I. rendű alperes által meghatározott tartozás összegét. Ez azt jelenti, hogy az I. rendű alperes jogosult a perbeli kikötés, valamint a saját nyilvántartásai révén meghatározni a követelése összegét és azt közjegyző előtt közokiratba foglaltatni. Ezt az alperes által kiszámolt követelést is tartalmazó közokiratot a szerződés megkötésekor hatályos Vht. 21. § (1) bekezdése alapján végrehajtási záradékkal lehet ellátni az I. rendű alperes kérelmére. A felperes az ily módon ellene indított végrehajtási eljárást megszüntetni, illetve korlátozni csak akkor tudja, ha az I. rendű alperessel

szemben indított perben a rPp. 164. § (1) bekezdése alapján bizonyítja a rPp. 369. § b) pontjában foglaltakat, azaz azt, hogy az I. rendű alperes követelése részben vagy egészben megszűnt. Főszabályként az I. rendű alperest terheli a követelése pontos összegének bizonyítása, azonban a perbeli kikötés lehetőséget biztosít az I. rendű alperesnek arra, hogy ezt a bizonyítási terhet a felperes terhére fordítsa, ezért az a Rendelet 1. § (1) bekezdésének j) pontjába ütközik.

[13] A perbeli kikötés kizárólag az I. rendű alperes nyilvántartását tekinti hitelesnek a felperesi tartozás meghatározásakor, feljogosítva az I. rendű alperest arra, hogy kizárólag a saját nyilvántartásai alapján határozza meg a tartozás összegét, ezáltal azt, hogy az adósok teljesítését szerződésszerűnek fogadja el, a perbeli kikötés a Rendelet 1. § (1) bekezdésének b) pontjába is ütközik, mert kizárja a felperest abból az egyeztetési folyamatból, amelynek célja - a felek közötti vita esetén - annak megállapítása, hogy az adósok szerződésszerűen teljesítik-e a kötelezettségeiket.

[14] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az I. rendű alperes nyújtott be fellebbezést, melyben kérte elsődlegesen annak megváltoztatásával a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását, másodlagosan a hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását.

[15] Arra hivatkozott, hogy a kölcsönösszeg nyilvántartása és időszakos kimutatása az alperes jogszabályon alapuló kötelezettsége a rHpt. 206. §-a, illetve a 2003. évi CCXXXVII. törvény (Hpt.) 275. §-a, a fogyasztónak nyújtott hitelről szóló 2009. évi CLXII. törvény (Fnyht.) 17. §-a, illetve a 2014. évi XL. törvény (DH2. tv.) 13. §-a alapján. A kölcsönszerződés alapján fennálló tartozás nyilvántartása eltérő módon nem is történhetne, hiszen a felperestől mint fogyasztótól nem várható el, hogy a devizában fennálló aktuális kölcsöntartozása összegét maga tartsa nyilván. Álláspontja szerint a perbeli kikötés nem zárja ki az I. rendű alperes kimutatása vitatásának lehetőségét, mindössze ezt a kimutatást teszi irányadóvá a felek közötti elszámolás során. Hangsúlyozta ugyanakkor, hogy a rHpt. 206. § (2) bekezdése, illetve a jelenleg hatályos Hpt. 275. § (2) bekezdése - a kölcsönszerződéshez hasonlóan - vélelmet állít fel a banki nyilvántartások helyessége mellett abban az esetben, ha a kimutatást az ügyfél 60 napon belül írásban nem kifogásolja. Amennyiben a kimutatást a fogyasztó nem fogadja el, panaszával - annak jellege szerint - a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéhez, illetőleg a Pénzügyi Békéltető Testülethez fordulhat, mely során szintén az I. rendű alperes köteles alátámasztani kimutatásának helyességét. Megjegyezte, a vitatás törvényi határidejének elmulasztása nem érinti az adós azon jogát, hogy a tartozása összegét a későbbiekben vitassa.

[16] A kölcsöntartozás vonatkozásában szükségszerűen a törvényi kötelezettsége alapján vezetett kimutatását veszi alapul a fogyasztó által fizetendő törlesztőrészek összegének megállapítása során, azonban a perbeli kikötés nem rendelkezik a szerződészerű teljesítés megállapításáról és kizárólagosságot sem állapít meg, így nem minősül a Rendelet 1. § (1) bekezdés b) pontja értelmében tisztességtelennek.

[17] Téves az elsőfokú bíróság álláspontja a bizonyítási teher tekintetében is, a kölcsönszerződés I.4.6. pontja nem tartalmaz és nem is tartalmazhat olyan szabályt, ami a Vht. szerinti eljárások bizonyítási szabályait felülírná, vagy ilyen eljárásokban folytatott bizonyítást megnehezítené. A kölcsönszerződés alapján az alperest azonnali hatályú felmondási jog illeti meg, ha az adós a kölcsönszerződésből eredő törlesztési kötelezettségét nem teljesíti vagy a szerződésben meghatározott egyéb felmondási jog bekövetkezik. A felmondással az adóst terhelő valamennyi követelés lejárttá válik. Közokiratba foglalt kölcsönszerződés esetén a lejárt követelés a Vht. 23/C. § (5) bekezdése alapján a közjegyző általi végrehajtási záradékolással végrehajthatóvá válik. Kiemelte, a közjegyző a kölcsönszerződést látja el végrehajtási záradékkal, nem pedig a kölcsönszerződésre vonatkozó felmondó nyilatkozat kézbesítését igazoló ténytanúsítványt, mely utóbbi egyébként a végrehajtási eljárásban érvényesített követelést is tartalmazza összességében. A Vht. 41. § (1) bekezdése alapján az adós valószínűsítheti, hogy a végrehajtandó követelés alaptalan,

amennyiben ezt a végrehajtást kérő nem fogadja el, az adós a Vht. 41. § (5) bekezdése alapján a rPp. XXV. fejezetében foglalt szabályok szerint végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti pert indíthat. A perben a bizonyítási teherre és a bizonyítási kötelezettségre a rPp. 164. § (1) bekezdése az irányadó, azaz az adós köteles a követelés érvényes létrejötte hiányának, összecszerúsége megalapozatlanságának bizonyítására. Miután a bizonyítás ez esetben ipso iure az adóst terheli, a perbeli kikötés a bizonyítási terhet nem fordítja meg, ezért az a Rendelet 1. § (1) bekezdés j) pontja alapján sem minősül tisztességtelennek.

- [18] A felperes a fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását - annak helytálló indokaira tekintettel -, fenntartva az elsőfokú eljárásban előadott és az elsőfokú bíróság által elfogadott jogi érvelését.
- [19] A III. rendű alperes az I. rendű alperes jogutódjaként a fellebbezést azzal egészítette ki, hogy az elsőfokú bíróság félreértelmezte a Rendelet 1. § (1) bekezdés b) pontját, mivel az kifejezetten a fogyasztóval szerződő fél teljesítésére, nem pedig a fogyasztó teljesítésére vonatkozik.
- [20] Az elsőfokú bíróság a kölcsönszerződés I.4.6. pontjának vizsgálata során elmulasztotta az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) által kialakított tisztességtelenségi teszt alkalmazását és nem vizsgálta, hogy a felperes által sérelmezett kikötés ténylegesen alkalmas-e arra, hogy a felek közötti egyensúlyt a fogyasztó hátrányára borítsa fel. Ennek keretében nem hagyhatók figyelmen kívül a vitatott kikötés hiányában alkalmazandó jogszabályi rendelkezések, az azoktól való esetleges eltérés és indokai, valamint a más hitelintézetek által alkalmazott hasonló kikötések. Amennyiben a szerződéses kikötés hátrányos a felperes számára, csak abban az esetben állapítható meg a tisztességtelenség, ha az irányadó jogszabályok fényében e hátrány nem küszöbölhető ki, illetve ténylegesen is egyenlőtlenségét idéz elő a felperes számára.
- [21] A kölcsönszerződés támadott pontja nem tér el a rHpt. 206. §, a Hpt. 275. §, az Fnyht. 17. § és a DH2. tv. 13. §-ának rendelkezéseitől és nem lehet olyan módon kiterjesztően értelmezni, hogy az a felperes vitatással kapcsolatos törvényi jogáról való lemondást tartalmazott volna, amiből az következik, hogy a kikötés tisztességtelensége nem állapítható meg. Részletesen levezette és igazolta, hogy a támadott pontban foglalt kikötéseket az észszerűen eljáró, átlagos fogyasztó azok egyedi megtárgyaltsága esetén is elfogadta volna, mivel nem volt a piacon olyan hiteltermék, fogyasztói bankkölcsön szerződés, amely nem tartalmazott volna hasonló kikötéseket.
- [22] A kölcsönszerződés vitatott kikötése nem tartalmaz olyan szabályt, amely akár a rPtk. anyagi jogi szabályait, akár a Vht. szerinti eljárások kógens bizonyítási szabályait felülírná vagy az ilyen eljárásokban folytatott bizonyítást és igényérvényesítést megnehezítené.
- [23] A hitelező közvetlen és azonnali végrehajtási joga a közjegyzői okiratnak a jelenleg hatályos Vht. 23/C. § (1) bekezdésében foglalt feltételeit tartalmazó pontjaiból, valamint a követelést lejárttá tevő felmondást tartalmazó közjegyzői ténytanúsítványból következik, nem pedig a kölcsönszerződés perben vizsgált I.4.6. pontjában foglalt kikötésből. A kölcsönszerződés felperes által vitatott pontja semmilyen összefüggésben nincs a kölcsönszerződés közvetlen végrehajthatóságával, illetve a tartozás összecszerúségére vonatkozó bizonyítási teherrel. Mivel a kölcsönszerződés érdemi vizsgálata nem része a végrehajtási záradékolásra irányuló végrehajtási eljárásnak, ezért abban az adós egyáltalán nem vesz részt. Fogalmilag kizárt ezért, hogy a kölcsönszerződés I.4.6. pontja a Rendelet 1. § (1) bekezdésének j) pontját sértse, a felperes jogait a bizonyítási teher tekintetében a végrehajtási eljárás elrendelésének (záradékolás) fázisában. A Vht. szerinti törvényi jogokat a vitatott kikötés nem korlátozza és nem érinti, a felperes továbbra is jogosult marad a törvényben biztosított jogainak gyakorlására és érvényesítésére, ezért a Vht. alapján is kizárt a Rendelet 1. § (1) bekezdés j) pontjának megsértése.
- [24] Az elsőfokú bíróság a kölcsönszerződés I.4.6. pontja egészének tisztességtelenségéről rendelkezett, azonban nem indokolta meg, hogy a kikötés miért minősül egészében tisztességtelennek az általa

hivatkozott okokból. A kölcsönszerződés vitatott pontjának első mondata nem tartalmaz olyan nyilatkozatot, amely kihatna az adós teljesítése szerződésszerűségének megítélésére, vagy a kölcsöntartozás összegére vonatkozó bizonyítási teherre.

- [25] A per másodfokú tárgyalásán - a felfüggesztést követően - az I. és a III. rendű alperesek arra is hivatkoztak, hogy az EUB C-34/18. számú ítélete, valamint az EBH2018. G.1. számú elvi határozat is az általuk előadottakat támasztja alá.
- [26] A felperes jogi képviselője a fellebbezés kiegészítésére tett ellenkérelmében jogi álláspontját változtatlanul fenntartotta és előadta, hogy a közjegyzői ténytanúsítvány olyan okirat, amely a közjegyző saját hatáskörében való eljárás eredményeként megállapított tényeket tanúsítja. A ténytanúsítványhoz a közjegyzőnek be kell tekintenie az alperes nyilvántartásába, könyveibe, számlavezetési dokumentációjába és azt kell megállapítania, hogy azok helyesek, az általános szerződési feltételeknek és a felek szerződésben foglalt feltételeinek megfelelőek.
- [27] Hangsúlyozta, hogy a tisztességtelenség nem a bank nyilvántartásvezetési tevékenysége tekintetében áll fenn, hanem abban, hogy a szerződés hivatkozott pontja szerint a nyilvántartás alapján egyoldalúan dönthet az adós szerződésszerű teljesítéséről, mivel elszámolási vita esetén a banki nyilvántartással szemben az adós külön eljárásban kényszerül annak bizonyítására, hogy a bank követelésének összege nem felel meg a valóságnak, mert a keresettel támadott szerződéses kikötés felveti annak lehetőségét, hogy a bank nem fogadja el az adós eltérő számítását, teljesítési igazolását, hivatkozva arra, hogy a szerződés szerint a tartozás mértékére a banki nyilvántartás az irányadó. Ugyanez a helyzet abban az esetben is, ha az alperes a számára megküldött elszámolást vitatná, az ellen kifogást terjesztene elő. Mindezek alapján a támadott szerződéses kikötés feljogosítja a bankot annak egyoldalú megállapítására, hogy a felperes szerződésszerűen teljesített-e, ezért a Rendelet 1. § (1) bekezdés b) pontja alapján a tisztességtelenség fennáll. A szerződéses kikötés a Rendelet 1. § (1) bekezdésének j) pontjába is ütközik, mert a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára változtatja meg. A feltétel azért is tisztességtelen, mert az adós a közjegyzői okiratban olyan tartozás fennállását ismerte el előre, amely még nem állhatott fenn, és a szerződésszerű teljesítés esetén sem következhetett be.
- [28] A II. rendű alperes a másodfokú eljárásban nyilatkozatot nem terjesztett elő.
- [29] A fellebbezés az alábbiak szerint megalapozott.
- [30] Az I. rendű alperes által előterjesztett, majd perbeli jogutódjaként a III. rendű alperes által kiegészítésekkel fenntartott fellebbezés nem jelöl meg olyan konkrét eljárási szabálysértést, amely a rPp. 252. § (2) bekezdése alapján az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú eljárás megismétlését tenné szükségessé, a Fővárosi Ítéltábla illeti hivatalból sem észlelt.
- [31] Álláspontja szerint olyan ok sem áll fenn, amely a rPp. 252. § (3) bekezdése szerint alapul szolgálhatna az ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú eljárás megismétlésére, mivel az elsőfokú bíróság a kereset elbírálásához szükséges tényállást feltárta, további bizonyítás lefolytatására nincs szükség.
- [32] A másodlagos fellebbezési kérelem szerinti hatályon kívül helyezésre alapul szolgáló ok hiányában a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét érdemben bírálta felül.
- [33] A perbeli deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés megkötésekor hatályban volt rPtk. 209. § (1) bekezdése értelmében az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel akkor minősül tisztességtelennek, ha a feleknek a szerződésből

eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg.

- [34] A (2) bekezdés szerint a feltétel tisztességtelen voltának megállapításakor vizsgálni kell a szerződéskötéskor fennálló minden olyan körülményt, amely a szerződés megkötésére vezetett, továbbá a kikötött szolgáltatás természetét, az érintett feltételnek a szerződés más feltételeivel vagy más szerződésekkel való kapcsolatát. A (3) bekezdés alapján külön jogszabály meghatározhatta azokat a feltételeket, amelyek a fogyasztói szerződésben tisztességtelennek minősülnek, vagy amelyeket az ellenkező bizonyításáig tisztességtelennek kell tekinteni.
- [35] Azoknak a szerződési feltételeknek a meghatározását, amelyek a fogyasztói szerződésben tisztességtelennek minősülnek („fekete lista”), továbbá amelyeket az ellenkező bizonyításáig kell tisztességtelennek tekinteni („szürke lista”), a perbeli kölcsönszerződés megkötésekor hatályban volt Rendelet tartalmazta.
- [36] A fogyasztói szerződésben foglalt valamely általános szerződési feltétel vagy egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel tisztességtelensége körében tehát a bíróságnak elsődlegesen azt kell vizsgálni, hogy az a jogszabályban meghatározott, és ily módon a jogszabály erejénél fogva (ex lege) tisztességtelennek minősülő feltételek körébe tartozik-e. Ha odatartozik, tisztességtelensége a rPtk. 209. § (1) és (2) bekezdései szerint a tisztességtelenség megállapítása körében egyébként irányadó szempontok mérlegelésének, értékelésének mellőzésével megállapítható. Ha kívül esik a jogszabályban tisztességtelennek minősített szerződési feltételek körén, a bíróságnak a rPtk. 209. §-ában meghatározott szempontok mérlegelésével kell vizsgálnia azt, hogy a fogyasztóval szerződő fél által egyoldalúan, a másik fél közreműködése nélkül előre meghatározott szerződési feltétel a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével megbontja-e a szerződő felek jogainak és kötelezettségeinek egyensúlyát, indokolatlanul és egyoldalúan előnyös-e a fogyasztóval szerződő fél, illetve hátrányos-e a fogyasztó számára.
- [37] A felperes keresetében a Rendelet 1. § (1) bekezdés b) és j) pontjaiban meghatározott feltételek fennálltára hivatkozással állította a keresettel támadott szerződéses kikötés tisztességtelenségét.
- [38] A Rendelet 1. § (1) bekezdésének b) pontja azt a szerződési feltételt minősíti tisztességtelennek, amely kizárólagosan jogosítja fel a fogyasztóval szerződő felet annak megállapítására, hogy teljesítése szerződésszerű-e.
- [39] E jogszabályi rendelkezésnek a 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: Irányelv) 3. cikk (3) bekezdése és Mellékletének 1. m) alpontja figyelembevételével történő együttes értelmezése alapján egyértelműen megállapítható, hogy az a kikötés tisztességtelen, amely a fogyasztóval szerződő felet arra jogosítja fel, hogy a saját teljesítése megfelelőségét egyoldalúan és kizárólagosan maga állapítsa meg.
- [40] A keresettel támadott szerződési feltétel a fogyasztóval szerződő bank számára nem biztosított ilyen jogosultságot, nem érintette, nem vonta el a fogyasztó kötelmi jogát arra, hogy a bank szolgáltatásának megfelelőségét megítélje és minősítse (rPtk. 283. §), ezért a Rendelet 1. § (1) bekezdés b) pontja szerint nem tisztességtelen. Az elsőfokú bíróság e jogszabályi rendelkezés téves értelmezésével helyezkedett ezzel ellentétes jogi álláspontra.
- [41] Ezt támasztja alá egyebekben az EUB C-34/18. számú ítélete is, amely azt is rögzíti: az Irányelv 3. cikkének az Irányelv Mellékletében foglalt 1. m) alpontjával összefüggésben olvasott (3) bekezdését akként kell értelmezni, hogy az nem terjed ki az olyan szerződési feltételre, amely feljogosítja az eladót vagy szolgáltatót annak egyoldalú megítélésére, hogy a fogyasztó szerződésszerűen teljesítette-e az őt terhelő szolgáltatást.

- [42] Akkor is tévedett az elsőfokú bíróság, amikor arra a következtetésre jutott, hogy a keresettel támadott szerződéses kikötés lehetőséget biztosít arra, hogy a bank a bizonyítási terhet a fogyasztó (felperes) hátrányára változtassa meg, ezért a Rendelet 1. § (1) bekezdés j) pontja szerinti tisztességtelenségi ok fennáll.
- [43] A bizonyítási teher azt jelenti, hogy a per eldöntése szempontjából jelentős valamely tény bizonyítatlansága melyik fél terhére esik.
- [44] A rPp. 3. § (3) bekezdésének és 164. § (1) bekezdésének a bizonyítási kötelezettségre és a bizonyítási teherre vonatkozó általános szabályai értelmében a per eldöntéséhez szükséges tényeket annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valóban fogadja el, és a bizonyítás sikertelenségének a következményeit is ez a fél tartozik viselni.
- [45] Mindebből az következik, hogy a perbeli kölcsönszerződésből eredő valamely követelés érvényesítése iránt a jelen per felperese és II. rendű alperese ellen indított perben az igényt érvényesítő bankot terheli annak bizonyítása, hogy a szerződés alapján mekkora összeg folyósítására került sor, az adósoknak mekkora összegű tartozása keletkezett, abból mennyit fizettek vissza, és erre tekintettel még mekkora tartozásuk áll fenn. E tények bizonyítása körében a bank okirati bizonyítékként felhasználhatja nyilvántartásait, üzleti könyveit, amelyekkel szemben azok tartalmának vitatása esetén a jelen per felperese (és II. rendű alperese) az eljárásjogi szabályok szerint ellenbizonyítással élhet. Ez a jogosultság őket az eljárásjogi szabályok alapján attól függetlenül megilleti, hogy a szerződésben úgy nyilatkoztak, a bank könyveit, nyilvántartásait irányadónak és hitelesnek fogadják el. E szerződéses nyilatkozat a felperes (és a II. rendű alperes) peres eljárásbeli jogaira semmilyen módon nem hat ki, egyik fél irányában sem eredményezi a bizonyítási teher módosulását.
- [46] Ezzel azonos jogi következtetés vonható le a Vht. szabályai alapján is.
- [47] A Kúria az EBH2018. G.1. számú elvi határozatában is kifejtette, a perbeli kölcsönszerződés megkötése időpontjában hatályos Vht. 21. § (1) bekezdése [jelenleg 23/C. § (1) bekezdése] értelmében végrehajtási záradékkal látható el a közjegyzői okirat, ha az tartalmazza a szolgáltatásra és az ellenszolgáltatásra irányuló vagy egyoldalú kötelezettségvállalást, a jogosult és kötelezett nevét, a kötelezettségvállalás tárgyát, mennyiségét és jogcímét, valamint a teljesítés módját és határidejét. Amennyiben a kötelezettség feltételnek vagy időpontnak a bekövetkezésétől függ, a végrehajthatósághoz a Vht. 21. § (2) bekezdése [jelenleg 23/C. § (2) bekezdése] szerint az is szükséges, hogy a feltétel, vagy az időpont bekövetkezését közokirat tanúsítsa.
- [48] A közokiratba foglalt kölcsönszerződés alapján az adós tartozásának már lejárt részleteire minden további feltétel nélkül, a szerződés felmondása esetén a teljes tartozás összegére pedig akkor van helye végrehajtási záradék kibocsátásának, ha a végrehajtást kérő az adós szerződésszegése miatt ugyancsak közokiratba foglalt jognyilatkozattal mondta fel a szerződést. A szerződésszegés tényleges bekövetkezése és az emiatt közölt felmondás jogszerűsége a végrehajtási záradék kiállítására irányuló kérelem elbírálása során érdemben nem vizsgálható, e körben elégséges a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata.
- [49] Az adós szerződésszegésének, illetőleg a szerződés felmondásának tényét, valamint a fennálló tartozás aktuális összegét a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata alapján a közjegyző az 1991. évi XLI. törvény 111. § (1) bekezdése alapján jogi jelentőségű tényeket tartalmazó ténytanúsító okiratban rögzítheti. Ennek megfelelő okirat kiállítását a végrehajtást kérő akkor is igényelheti a közjegyzőtől, ha az adóssal kötött szerződésben erről külön nem rendelkeztek, illetve az adós előzetesen nem nyilatkozott arról, hogy a végrehajtást kérő nyilvántartásában rögzített adatok hitelesek és ténytanúsítvány kiállításának az alapjául szolgálhatnak.
- [50] Amennyiben a végrehajtási záradék kiállítására sor kerül, az adós valóban a rPp. 369. §-a szerinti végrehajtási perre kényszerül, ez azonban a végrehajtási záradék és a közjegyzői ténytanúsítvány

jogintézményére vonatkozó, a fentiekben részletezett szabályokból és nem a kölcsönszerződés keresettel támadott rendelkezéséből következik.

- [51] Mindezt a keresettel támadott szerződési feltétel nem biztosít több jogosultságot a bank részére, és nem ró többletkötelezettséget a felperesre, mint amelyek az irányadó jogszabályok alapján egyébként megilletnék, illetőleg terhelnék.
- [52] A Rendelet 1. § (1) bekezdés j) pontja szerinti tisztességtelenségi ok vonatkozásában eltérő következtetés az EUB C-34/18. számú ítéletében foglaltak alapján sem vonható le.
- [53] Tekintettel arra, hogy a kifejtettek szerint a keresettel támadott szerződéses kikötés a szerződésből eredő jogok és kötelezettségek egyensúlyát nem változtatja meg a fogyasztó hátrányára, ezért a rPtk. 209. § (1) és (2) bekezdése alapján sem minősül tisztességtelennek.
- [54] A kifejtettekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a rPp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta és a keresetet elutasította.
- [55] A felperes a másodfokú eljárásban az I. rendű alperes mint jogelőd perből való elbocsátásához nem járult hozzá, amely tény a Fővárosi Ítéltáblának a perköltségről való rendelkezés körében értékelnie kellett.
- [56] A Fővárosi Ítéltábla a pereszes felperest a rPp. 239. §-a szerint alkalmazandó rPp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az I. és a III. rendű alperesek mint együttes jogosultak 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdései alapján megállapított ügyvédi munkadíjból, valamint a lerótt jogorvoslati illetékből álló első- és másodfokú együttes perköltsége megfizetésére.
- [57] A II. rendű alperesnek a másodfokú eljárásban költsége nem merült fel, így arról nem kellett rendelkezni.

Budapest, 2020. január 14.

. Kurucz Zsuzsánna s. k.
a tanács elnöke

. Felker László s. k.
előadó bíró

Levek Istvánné dr. s. k.
bíró

A kiadmány hitelül:
Szigeti Krisztina
tiszttiviselő